

197

Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)

Anexă la Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii
nr. 1317 din 27 noiembrie 2008

AVIZ

referitor la proiectul Codului penal

În urma examinării proiectului Codului penal:

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

În temeiul art. 38 alin.(3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, în baza Hotărârii nr. 1317 din 27 noiembrie 2008 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii,

Avizează favorabil proiectul Codului penal, cu următoarele observații:

La art. 5 alin. (1), din rațiuni de tehnică legislativă, considerăm că se impune eliminarea cuvântului „cea”.

La art. 7 se impune completarea cu un nou alineat. în sensul instituirii obligației legiuitorului de a stabili încetarea caracterului excepțional al situației care a impus adoptarea legii temporare printr-o lege ulterioară.

La art. 8, considerăm că este necesară completarea alin. (4) cu expresia „chiar în parte”, astfel că acest alineat va avea următorul cuprins:

„(4) Infracțiunea se consideră săvârșită pe teritoriul României și atunci când pe acest teritoriu ori pe o navă sub pavilion românesc sau pe o aeronavă înmatriculată în România, s-a efectuat un act de executare, de instigare sau de complicitate, ori s-a produs, chiar în parte, rezultatul infracțiunii.”

La art. 9, se impune modificarea alin. (3), cu referire la situația cauzelor de competența Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, astfel:

„(3) Punerea în mișcare a acțiunii penale se face cu autorizarea prealabilă a procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel în a cărei rază teritorială se află parchetul mai întâi sesizat sau, după caz, a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.”

La art. 14, considerăm că se impune modificarea alin. (2), în sensul de a fi avută în vedere și predarea sau extrădarea în relația cu statele care fac parte din spațiul economic european.

Strada București, Calea Plevnei, Nr. 141 B, Sector 6, cod 06110

Telex 311 69 00; Fax 311 69 01

Adresa e-mail: [scj.ro](mailto:csm@scj.ro)

Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)

Anexă la Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii
nr. 1317 din 27 noiembrie 2008

La art. 17, este necesară modificarea alin. (1) în sensul următor:

„(1) Fapta constituie infracțiune dacă a fost săvârșită cu forma de vinovăție cerută de lege.”

Cu referire la art. 19 alin. (2), este necesar ca în cuprinsul Titlului X „Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală” să fie inserată și definiția termenului de „interes general”.

De asemenea, considerăm că se impune modificarea alin. (3), în concordanță cu dispozițiile art. 44 alin. (2¹) din Codul penal în vigoare, astfel:

„(3) Se prezumă a fi în legitimă apărare, în condițiile alin. (2), acela care comite fapta pentru a respinge pătrunderea unei persoane într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ori delimitat prin semne de marcare, fără drept, în timpul nopții, prin violență, viclenie, efracție sau alte mijloace nelegale”.

În ceea ce privește partea finală a alin. (3), apreciem că expresia „alte mijloace nelegale” este mai potrivită, față de caracterul eterogen al mijloacelor incluse în enumerare.

La art. 21 alin. (1) considerăm că este mai potrivită următoarea formulare:

„(1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală constând în exercitarea unui drept sau în îndeplinirea unei obligații în limitele prevăzute de lege”.

La art. 22 apreciem că se impune reformularea părții finale a alin. (2), întrucât expresia „excluce orice valoare a acestuia” este ambiguă.

La art. 25, apreciem că trebuie circumstanțiată sfera persoanelor prin a căror amenințare cu un pericol grav se realizează constrângerea morală a făptuitorului.

La art. 32 alin. (2), reglementarea este neclară în ceea ce privește sancționarea tentativei în cazul în care pedeapsa detențiunii pe viață este prevăzută alternativ unei pedepse cu închisoarea.

Prin urmare, considerăm mai potrivită următoarea reglementare:

„(2) Tentativa se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea consumată ale cărei limite se reduc la jumătate. Când pentru infracțiunea săvârșită legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață iar instanța s-ar orienta spre aceasta, tentativa se sancționează cu pedeapsa închisorii de la 10 la 20 de ani.”

La art. 34, considerăm că se impune înlăturarea reglementării privind infracțiunea continuată, având în vedere numeroasele dificultăți ivite în activitatea practică cu privire la delimitarea acesteia de concursul de infracțiuni. Dificultăți care se mențin chiar și în situația unității de subiect pasiv.

La art. 35 și art. 36, având în vedere modificarea propusă la art. 34, considerăm că se impune înlăturarea dispozițiilor privitoare la infracțiunea continuată.

La art. 38, sub aspectul sistemului de sancționare a concursului de infracțiuni, apreciem necesară instituirea unui spor obligatoriu de o treime din totalul celorlalte

Adresa: București, Calea Pleșnei, Nr. 141 B, Sector 6, cod 06110

Tel. (+40) 021 311 09 01

Fax (+40) 021 311 09 02

194

*Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

*Anexă la Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii
nr. 1317 din 27 noiembrie 2008*

pedepse aplicate.

La art. 40, considerăm că se impune introducerea în alin. (1) a mențiunii exprese ca săvârșirea din nou a infracțiunii să fie cu intenție, similar cu reglementarea din Codul penal în vigoare.

La art. 42 alin. (7), din rațiuni de tehnică legislativă, este necesar ca trimiterea să se facă la alineatul (6), iar nu la alineatul precedent.

La art. 57, apreciem că este mai potrivită expresia „inculpatul are vârsta de 60 de ani”.

La art. 61 alin. (3), considerăm că referirea ar trebui să vizeze persoanele aflate în întreținerea condamnatului, iar nu în grija acestuia.

La art. 64, apreciem că se impune completarea denumirii marginale, prin includerea cuvântului „neremunerate” în conținutul acesteia, astfel:

„Art. 64 Executarea pedepsei amenzii prin prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității”.

La art. 66 lit. n), apreciem că expresia „de a se apropia de acestea” este vagă, lăsând loc la interpretări. În același sens, considerăm că trebuie instituită obligația instanței ca, în ipoteza aplicării acestei pedepse accesorii sau complementare, să stabilească în concret conținutul acesteia, respectiv distanța dincolo de care se consideră că măsura este încălcată.

La art. 74 alin. (1), considerăm necesară reformularea lit. c), în sensul următor:
„c) întinderea consecințelor produse”.

Întrucât ambele criterii sunt relevante în procesul de individualizare a pedepsei, prin referire și la infracțiunile care nu sunt susceptibile de o pagubă, ci de urmări de altă natură.

Această reglementare este în concordanță cu expresia utilizată în art. 75 alin. (2) lit. c, potrivit căruia:

„(2) Pot constitui circumstanțe atenuante judiciare:

a) eforturile depuse de infractor pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii”.

La Partea generală, Titlul III, Capitolul V, din rațiuni de tehnică legislativă, se impune modificarea titlului Secțiunii a 2-a, astfel:

„Secțiunea a 2-a Circumstanțele atenuante și circumstanțele agravante”.

La art. 76 alin. (3), din rațiuni de tehnică legislativă, apreciem necesară eliminarea expresiei „legale și judiciare”, referirea la circumstanțele atenuante reținute fiind suficientă.

La art. 79, din rațiuni de tehnică legislativă, se impune modificarea denumirii marginale, astfel:

„Art. 79 Concursul între cauzele de atenuare sau de agravare”.

Adresa: București, Calea Plevnei, Nr. 141 B, Sector 6, cod 06110

Tel: 311 69 00; Fax: 311 69 01

Web: www.csm1909.ro

160

*Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

*Anexă la Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii
nr. 1317 din 27 noiembrie 2008*

La Partea generală, Titlul III, Capitolul V, considerăm că se impune eliminarea instituției renunțării la aplicarea pedepsei, întrucât în lipsa unor criterii privind infracțiunea săvârșită, aplicarea practică a instituției va crea dificultăți.

De asemenea, apreciem că scopurile urmărite prin reglementarea acestei instituții pot fi atinse prin aplicarea instituției amânării aplicării pedepsei, reglementate în dispozițiile Secțiunii a 4-a.

La Partea generală, Titlul III, Capitolul V, apreciem că instituția amânării aplicării pedepsei este de natură a crea dificultăți în aplicarea practică, întrucât noțiunea de „amânare” este incompatibilă cu „stabilirea unei pedepse”.

Această contradicție este cu atât mai evidentă în situația revocării amânării pedepsei, prevăzută în art. 88, proiectul stabilind că în acest caz se dispune aplicarea pedepsei, deși potrivit art. 83 aceasta a fost deja stabilită. Apreciam că în dreptul penal român nu există o distincție între „aplicarea” și „stabilirea” pedepsei, aceste noțiuni fiind echivalente.

Dificultăți de ordin practic se pot întrevădea și în situația anulării amânării pedepsei, în această situație prevăzându-se că se face aplicarea dispozițiilor privitoare la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitatea intermediară. Această prevedere confirmă susținerea potrivit căreia prin aplicarea instituției nu se amână aplicarea unei pedepse, din moment ce în ipoteza anulării amânării pedeapsa, deja stabilită, devine executabilă.

Aceleași considerații sunt valabile și în ceea ce privește efectele amânării aplicării pedepsei.

În ceea ce privește dispozițiile art. 85 alin. (2) lit. f), sunt valabile considerațiile de la art. 66 lit. n).

La art. 91 alin. (4), considerăm că se impune ca în situația aplicării suspendării executării pedepsei sub supraveghere să fie prezentate nu doar motivele de fapt care au determinat suspendarea, ci și motivele pe care s-a întemeiat hotărârea de condamnare, cu referire la situația de fapt reținută și pericolozitatea faptei.

În ceea ce privește dispozițiile art. 101 alin. (2) lit. f), sunt valabile considerațiile de la art. 66 lit. n).

La art. 115 alin. (2) lit. b), limitele de pedeapsă prevăzute sunt mult prea mari, având în vedere dubla condiționare, respectiv pedeapsa prevăzută de lege peste anumite limite, dar și săvârșirea anterioară a unei alte infracțiuni. Astfel, textul nu este corelat cu reglementările din partea specială, unde infracțiuni de o gravitate sporită sunt sancționate cu pedepse sub limita prevăzută de art. 115 alin. (2) lit. b).

Prin urmare, considerăm mai potrivită următoarea reglementare a alin. (2):

„(2) Față de minorul prevăzut în alin. (1) se poate lua o măsură educativă privativă de libertate în următoarele cazuri:

Adresa: București, Calea Plevnei, Nr. 141 B, Sector 6, cod 06110

Tel: 311 69 00; Fax: 311 69 01

Web: www.csm.ro

19

Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
r. publicată)

Anexă la Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii
nr. 1317 din 27 noiembrie 2008

a) a mai săvârșit o infracțiune, pentru care i s-a aplicat o măsură educativă ce a fost executată înainte de comiterea infracțiunii pentru care este judecat;

b) pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 7 ani sau mai mare ori detențiunea pe viață.”

La art. 168 lit. b), apreciem că se impune ca expresia ”partea vătămată” să fie înlocuită cu cea de „parte civilă”, în scopul corelării cu dispozițiile proiectului Codului de procedură penală, care nu mai includ persoana vătămată în categoria părților.

La art. 175, apreciem că definiția termenului de „funcționar” este excesiv de restrânsă, astfel încât lasă în afara ariei de cuprindere a infracțiunilor de corupție toate activitățile din domeniul privat și toate acele activități care nu sunt exclusiv de domeniul public (de exemplu faptele de corupție săvârșite de personalul din instituțiile sanitare sau de învățământ de stat).

De asemenea, sunt lăsate în afara reglementării privind sancționarea infracțiunilor de corupție faptele săvârșite de persoane care exercită o profesie de interes public.

Prin urmare, considerăm că se impune o reglementare mai apropiată de cea din Codul penal în vigoare, una dintre soluții fiind aceea a înlăturării din dispozițiile art. 175 alin. (1) a expresiei „care desfășoară o activitate ce nu poate face obiectul domeniului privat.”

La art. 176 alin. (2), considerăm că se are în vedere numai situația adopției cu efecte restrânse, sens în care se impune modificarea textului.

La art. 181 lit.a) este necesară reformularea în sensul „supunerea la executarea unei munci sau ..”, întrucât forma propusă nu definește activitatea de a exploata o persoană, ci acțiunile întreprinse de cel exploatat.

La art. 228, considerăm că se impune ca acțiunea penală să fie pusă în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate și în cazul furtului săvârșit prin violare de domiciliu sau sediu profesional, incriminat în alin. (2) lit. b). Apreciem ca inconsecvență juridică excluderea din alin. (3) a textului indicat mai sus, de vreme ce, potrivit dispozițiilor art. 222 alin. (3) și 223 alin. (3) Cod penal, pentru infracțiunile de „violare de domiciliu” și „violarea sediului profesional”, acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

La art. 241 alin. (2), se impune înlocuirea sintagmei „momentul a cunoscut” cu sintagma „momentul în care a cunoscut”.

La art. 255 alin. (1) se impune incriminarea și a acțiunilor specifice insultei și calomniei din reglementarea în vigoare, din rațiuni evidente legate de protecția autorității și sub acest punct de vedere.

La art. 286, considerăm că se impune modificarea dispozițiilor alin. (1) lit. a), în sensul următor:

„obstrucționare în orice mod a executării hotărârii judecătorești de către organul

Adresa: București, Căminul Plăceni, Nr. 111 B, Sector 6, cod 06110

Telex: 31149 OR / Fax: 3114901

Telefon: 011 4010

*Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicii)*

*Inexă la Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii
nr. 1317 din 27 noiembrie 2008*

de executare”;

întrucât această formulare este de natură a asigura o acoperire completă a situațiilor care pot apărea în practică.

De asemenea, arătăm că includerea în cuprinsul lit. f) a expresiei „de către o persoană căreia îi este opozabilă hotărârea”, face ca incriminarea să fie inefficientă și ușor de eludat, fapta putând fi comisă de apropiați ai părții obligate prin hotărâre și cărora aceasta nu le este opozabilă în mod direct, astfel că este necesară eliminarea expresiei menționate.

La art. 370 alin. (3), este necesară găsirea unei alte formule pentru termenul „localul”, eventual „sediul”, respectiv „secții de votare” în loc de „localuri de alegeri”.

La art. 436, se impune eliminarea exemplificării privind obiectul material al infracțiunii.

Semnalăm, totodată, că în reglementarea Proiectului s-au strecurat mai multe erori de exprimare, precum și cu privire la utilizarea semnelor de punctuație, care trebuie îndreptate de inițiatorul proiectului.

Adresa: Strada Ștefan cel Mare, Nr. 131 B, Sector 6, cod 06110

Telefon: 0211 69 00 11; fax: 0211 69 01 11

Telefax: 0211 69 01 11